

ฉ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 มีจุดมุ่งหมายหลักจะยกระดับการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่สะสมมาตั้งแต่อีตีหันนี้ เพื่อให้ประชาชนชาวไทยมีรายได้ คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่และสภาพจิตใจที่ดีขึ้น ดังนั้น ประเด็นหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ก็คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถยกระดับการพัฒนาประเทศเพื่อให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวสูงกว่าในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ที่ผ่านมา โดยคำนึงถึงทั้งอัตราและลักษณะการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่จะไม่ก่อให้เกิด การบันทอนความมั่นคงและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงินการคลัง ตลอดทั้งให้มีการเพิ่มการจ้างงาน และการกระจายรายได้ที่เหมาะสม นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงการแก้ปัญหาความเสื่อมโกร姆ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการเสริมสร้างความเป็นธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยให้ทั่วถึงอีกด้วย

เมื่อพิจารณาถึงสภาพปัจจุบันและข้อจำกัดสำคัญ ๆ ประกอบกับโอกาสของการพัฒนาที่คาดว่าประเทศไทยจะได้รับในอนาคตอันใกล้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่สำคัญไว้ 2 ประการ คือ

1. ทางด้านเศรษฐกิจ จะต้องรักษาระดับการขยายตัวให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 เพื่อรองรับกำลังแรงงานใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานไม่น้อยกว่า 3.9 ล้านคน ทั้งนี้โดยเน้นลักษณะการขยายตัวที่จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ หลายด้านที่เกิดขึ้นในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5

2. ทางด้านสังคม แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จะมุ่งพัฒนาคุณภาพคนเพื่อให้สามารถพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้ามีความสงบสุขเกิดความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำและสนับสนุนการพัฒนาประเทศ ส่วนรวม พร้อม ๆ กับการสร้างไวซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ วัฒนธรรมและค่านิยมอันดี และยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของคนในชนบทและในเมืองให้ได้ตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน

ก. แนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หลักและเป้าหมายทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวข้างต้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดแนวทางการพัฒนาให้ชัดเจน อันจะนำไปสู่การจัดทำแผนงานและแผนปฏิบัติการที่เหมาะสมต่อไป ประเด็นสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องทราบ ก็คือ แม้ว่าสถานการณ์ต่าง ๆ จะคลี่คลายไปบ้าง

*แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม หน้า 1-35

และโอกาสในการพัฒนาจะมีมากขึ้นก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ นักที่จะใช้โอกาสดังกล่าวให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุด ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทุ่มเทเอาใจใส่ ตลอดจนร่วมมือประสานงานเพื่อการทำงานอย่างหนักต่อไปอีกตามแนวทางสำคัญ ๆ ดังนี้ คือ

(1) เพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านทรัพยากรมนุษย์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนปรับปรุงระบบการบริหารและการจัดการ โดยยึดหลักการทำงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทบทวนบทบาทของรัฐ ให้อยู่ในกรอบที่เป็นหน้าที่อันชอบธรรมของรัฐ และคำนึงถึงความเหมาะสมสมกับชีดความสามารถและฐานะการเงินการคลัง เป็นสำคัญ โดยหันมาเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน ให้มากขึ้นในการพัฒนาประเทศ ไม่เฉพาะแต่ทางด้านการผลิตเท่านั้น แต่ให้รวมถึงการให้บริการพื้นฐานบางประการซึ่งเคยเป็นหน้าที่ของรัฐอีกด้วย

(2) ปรับปรุงระบบการผลิต การตลาด และยกระดับคุณภาพปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ต้นทุนสินค้าลดลง กระจายชนิดสินค้าให้มากขึ้นควบคู่ไปกับการขยายตัว ซึ่งจะทำให้สินค้าไทยสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดียิ่งขึ้น ขณะเดียวกันก็จะเน้นการพัฒนาระบบตลาดในประเทศไปพร้อม ๆ กัน

(3) มุ่งกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชนบทมากขึ้น โดยให้ยึดลุ่มผู้มีรายได้น้อย ทั้งในภูมิภาค และชนบท เป็นกิจลุ่มเป้าหมายหลักที่ควรได้รับผลกระทบจากการพัฒนาประเทศ

๙. แผนงานหลัก จากรัฐบาลจะปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาดังกล่าว แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๖ ได้กำหนดแผนงานเพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงานของภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสิ้น ๑๐ แผนงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ ตามแนวทางข้างต้น ดังนี้

๑. การปรับปรุงประสิทธิภาพการพัฒนา แผนงานในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ เครื่องมือและกลไกต่าง ๆ ที่อยู่ในกระบวนการพัฒนา เช่น การปรับปรุงคุณภาพคน การใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร การจัดการในภาคของรัฐและรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้เพื่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถที่จะดำเนินการได้ทันทีแม้จะมีข้อจำกัดในด้านการเงินและทรัพยากร อย่างไรก็ได้ โดยที่ปัญหาเรื่องการเงินและทรัพยากรก็มีความจำเป็นที่จะต้องดูแลเอาใจใส่ ตลอดจนจะต้องมีการกำหนดนโยบายและมาตรการในเรื่องนี้ให้แจ่มชัด จึงได้รวมแผนงานเศรษฐกิจส่วนรวมไว้ในกลุ่มนี้ด้วย คือ

(1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวม

- (2) แผนพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรม
- (3) แผนพัฒนาทรัพยากรัฐธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (4) แผนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (5) แผนปรับปรุงการบริหารและทบทวนบทบาทของรัฐในการพัฒนาประเทศ
- (6) แผนพัฒนารัฐวิสาหกิจ

2. การปรับปรุงโครงสร้างการผลิตและบริการคุณภาพบริการพื้นฐาน แผนงานในกลุ่มนี้มีจุดมุ่งหมายในการที่จะปรับปรุงโครงสร้างการผลิตและบริการพื้นฐานของประเทศไทยให้เหมาะสมมากขึ้น โดยให้มีการกระจายโครงสร้างการผลิตเพื่อลดความเสี่ยง การลดต้นทุน การผลิตให้คำวบคุ้มไปกับการปรับคุณภาพสินค้าและบริการให้ดีขึ้นเพื่อให้สามารถแข่งขัน กับต่างประเทศได้ ซึ่งจากการปรับปรุงโครงสร้างการผลิต การค้ากับต่างประเทศและบริการพื้นฐานตามแผนงานในกลุ่มนี้ และสามารถสร้างงานเพื่อรับแรงงานได้มากขึ้น ในกลุ่มนี้ จะมีอยู่ 2 แผนงาน คือ

- (7) แผนพัฒนาระบบการผลิต การตลาด และการสร้างงาน
- (8) แผนพัฒนาระบบบริการพื้นฐาน

3. การกระจายความเจริญและสร้างความเป็นธรรม การเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาประเทศตามกลุ่มแผนงานกลุ่มแรกก็คือ การมุ่งปรับปรุงโครงสร้างการผลิตและบริการพื้นฐาน เพื่อช่วยเสริมสร้างการจ้างงานในกลุ่มสองก็จะมีผลให้ประเทศไทยสามารถตระดับการพัฒนา ได้เป็นส่วนรวม แต่จุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศคือ การกระจาย ความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาคและสร้างความเป็นธรรมในสังคม จึงจำเป็นที่จะต้องมีแผนงานทาง ด้านการพัฒนาระบบเมืองในเขตชนครและส่วนภูมิภาค ตลอดจนการพัฒนาชนบท และพื้นที่เฉพาะขึ้นมารองรับ ซึ่งเป็นแผนงานในกลุ่มหลังสุดนี้ การที่ได้กำหนดแผนพัฒนา ชนบทในกลุ่มสุดท้ายนี้มีได้หมายความว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จะให้ความสนใจต่อการพัฒนา ชนบทน้อยลง ในทางตรงกันข้ามการพัฒนาชนบทไทยยังคงเป็นหัวใจและเป็นเป้าหมายหลัก ของการพัฒนาประเทศอยู่ นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของแผนงานต่าง ๆ ที่อยู่ ในสองกลุ่มแรกทั้ง 8 แผนงาน ล้วนมีจุดมุ่งมาสู่การส่งผลให้แก่ประชาชนในชนบทเกือบทั้งสิ้น ดังนั้น ในกลุ่มนี้จึงกำหนดแผนงานไว้ 2 แผนงาน คือ

- (9) แผนพัฒนาเมืองและพื้นที่เฉพาะ
- (10) แผนพัฒนาชนบท

ผลของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 6¹⁷ ปรากฏว่า เศรษฐกิจของประเทศไทยตัวอย่างมีนักและมีเสถียรภาพ ฐานะทางการคลังของรัฐบาลดีขึ้น ทำให้คนไทยโดยทั่วไปมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กล่าวคือ.–

1. เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวในระดับสูงและเปิดกว้างเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ นานาชาติมากขึ้น ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 เศรษฐกิจของประเทศไทยได้ฟื้นตัวและขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 10.5 ต่อปี ซึ่งสูงกว่า เป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนฯ ถึงหนึ่งเท่าตัว และนับเป็นอัตราการขยายตัวเฉลี่ยสูงสุดของการ พัฒนาเศรษฐกิจในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา ในขณะเดียวกันโครงสร้างเศรษฐกิจได้ปรับตัวในลักษณะ ที่เปิดกว้างเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจนานาชาติมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนการค้าระหว่าง ประเทศต่อผลผลิตรวมของประเทศเพิ่มจากร้อยละ 60 ในปี 2529 เป็นร้อยละ 80 ในปี 2534

ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราสูงเช่นนี้ ได้แก่ การขยายตัว ของการส่งออก การลงทุน และการห่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งขยายตัวสูงกว่าที่ได้ประมาณการไว้ ก่อนขึ้นมาก นอกจากนั้น ภาวะเศรษฐกิจโลกได้อื้ออำนวยต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งราคาน้ำมันและอัตราดอกเบี้ยลดต่ำลง ในขณะที่ราคาสินค้าเกษตรในตลาด โลกและอัตราแลกเปลี่ยนในประเทศอุตสาหกรรมได้ปรับตัวสูงขึ้น ตลอดทั้งความได้เปรียบ ของไทยในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ และอัตราค่าจ้างแรงงานที่ไม่สูงนัก ทำให้ ฐานะการแข่งขันของไทยในตลาดโลกอยู่ในฐานที่ได้เปรียบ จึงทำให้การลงทุนและการส่งออก เพิ่มขึ้นมาก

การดำเนินนโยบายการเงินและการคลังอย่างระมัดระวังประกอบกับเสถียรภาพทาง ด้านการเมืองที่มั่นคง ที่เป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญอีกด้านหนึ่งในการเสริมสร้างความมั่นใจทาง ธุรกิจ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นแรงผลักดันให้เศรษฐกิจของไทยขยายตัวในอัตราสูงเกินกว่าเป้าหมาย ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ที่กำหนดไว้เป็นอันมาก

2. ฐานะการเงินการคลังของประเทศไทยมีเสถียรภาพและคนไทยมีรายได้และการ จ้างงานเพิ่มขึ้น การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในอัตราที่สูงอย่างต่อเนื่องมานั้น ทำให้เกิดผลดี ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยส่วนรวมในหลายด้าน โดยเฉพาะฐานะการเงิน การคลังของประเทศ การจ้างงาน และรายได้โดยส่วนรวม กล่าวคือ

¹⁷ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535–2539) หน้า 1–6

(1) **ฐานะการเงินการคลังของประเทศไทยและมีเสถียรภาพ** การขยายตัวอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจไทย และการดำเนินนโยบายการเงินและการคลังที่รัดกุม ได้มีส่วนเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ให้อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ออาทิ ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นถึงเกือบ 17,000 ล้านдолลาร์-สหรัฐฯ เมื่อถึงกลางปี 2534 และภาระหนี้สินต่างประเทศของไทยลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจนจากการที่อัตราส่วนของการชำระหนี้คืนทั้งในรูปเงินต้นและดอกเบี้ยต่อรายได้การส่งออกได้ลดลงเป็นลำดับ คือ จากร้อยละ 20.6 ในปี 2529 มาเป็นร้อยละ 10.5 ในปี 2534 และสัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อผลผลิตรวมของประเทศลดจากร้อยละ 38.5 เหลือร้อยละ 34 ในช่วงเวลาเดียวกัน

ทางด้านการบริหารการคลังของประเทศไทยกว่าดุลการคลังของรัฐบาลได้เริ่มเกินดุลเป็นครั้งแรกในปี 2531 เป็นต้นมา เนื่องจากสามารถจัดเก็บรายได้สูงเกินกว่าเป้าหมาย ในขณะที่การเบิกจ่ายเงินงบประมาณต่า เนื่องจากความล่าช้าของโศกกรรมการหลายด้าน ทำให้ฐานะเงินคงคลังของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นจากที่เคยอยู่ในระดับ 11,000 ล้านบาท เมื่อต้นปีงบประมาณ 2531 เป็น 184,000 ล้านบาท ในเดือนมิถุนายน 2534 หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 50 ของงบประมาณรายจ่าย การที่เงินคงคลังเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูงได้เปิดโอกาสให้รัฐบาลสามารถรับและดำเนินนโยบายการคลังได้ดีขึ้น โดยการปรับโกรงสร้างภาษีการลดภาษีนำเข้าเกราะองค์กรและภาษีนำเข้าโดยน้ำมันและอุปกรณ์ และการชำระคืนเงินกู้ก่อนกำหนดต่อไป

(2) **อัตราเงินเฟ้อ** อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มสูงขึ้นจากร้อยละ 2.5 ในปี 2530 เป็นร้อยละ 6 ในปี 2534 เนื่องจากการขยายตัวของความต้องการในระบบเศรษฐกิจสูงกว่ากำลังการผลิตและอัตราเงินเฟ้อของโลกเพิ่มขึ้นในช่วงเดียวกัน ทำให้ระดับเงินเฟ้อในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 5 ซึ่งก็นับว่าอยู่ในระดับที่ควบคุมดูแลได้

(3) **การจ้างงานและค่าแรงเพิ่มสูงขึ้น** การที่เศรษฐกิจขยายตัวในอัตราสูง ทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสาขาอุตสาหกรรมและบริการที่มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ยถึงปีละ 554,000 คนต่อปี ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ทำให้อัตราการว่างงานลดลงเหลือเพียงร้อยละ 0.6 ในปี 2534 หรืออาจจะกล่าวได้ว่าประเทศไทยไม่มีการว่างงานโดยเปิดเผยแต่ยังมีการว่างงานตามฤดูกาลในช่วงหน้าแล้ง ในขณะเดียวกันค่าจ้างแรงงานได้เริ่มปรับตัวสูงขึ้นทำให้รายได้ของประชาชนโดยทั่วไปเพิ่มขึ้นตลอดทั้งกำลังชื้อของประชาชนโดยส่วนรวมกเพิ่มขึ้นในระดับที่น่าพอใจ

(4) รายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นเท่าตัว รายได้ต่อหัวของประชากรในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 เพิ่มสูงขึ้นจาก 21,000 บาท ในปี 2529 เป็น 41,000 บาท ในปี 2534 ทั้งนี้เนื่องจากอัตราการเพิ่มของรายได้ประชาชาติสูงเฉลี่ยร้อยละ 10.5 ในขณะที่ประชากรเพิ่มในอัตราที่ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 1.4 ในปี 2534 จึงทำให้ความเป็นอยู่โดยทั่วไปของประชาชนดีขึ้น และช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนได้ส่วนหนึ่ง

3. การพัฒนาที่ผ่านมาบังมีความไม่สมดุลอยู่หลายด้าน แม้ว่าการขยายตัวอย่างสูงของเศรษฐกิจจะมีผลดีต่อเศรษฐกิจส่วนรวมหลายประการก็ตาม แต่การขยายตัวนี้ได้ก่อให้เกิดความไม่สมดุลในการพัฒนาที่สำคัญ ๆ อีกหลายด้าน ซึ่งอาจจะเป็นข้อจำกัดของการพัฒนาในระยะยาวของประเทศ ดังนี้

(1) ความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างกลุ่มครัวเรือนระดับต่าง ๆ ตลอดทั้งช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ไม่ได้มาจากสาเหตุภายนอก แต่มาจากการที่เศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงหรือกลุ่มคนรวยที่สุด 20 เปอร์เซ็นต์แรก มีสัดส่วนของรายได้ต่อรายได้ของคนทั้งประเทศเพิ่มจากร้อยละ 49.3 ในปี 2518/2519 เป็นร้อยละ 54.9 ในปี 2530/2531 ในขณะที่กลุ่มคนยากจนที่สุดของประเทศ 20 เปอร์เซ็นต์หลังมีสัดส่วนของรายได้ลดลงจากร้อยละ 6.1 เหลือเพียงร้อยละ 4.5 ในช่วงเวลาเดียวกัน

กลุ่มอาชีพยากจนที่สุดยังคงเป็นกลุ่มเกษตรกร ซึ่งปรากฏว่ามีรายได้น้อยที่สุดคือเพียงครึ่งหนึ่งของรายได้เฉลี่ยทั้งประเทศเท่านั้น ส่วนกลุ่มผู้ใช้แรงงานทั่วไป และกลุ่มข้าราชการที่มีรายได้ต่ำกว่าดังต่อไปนี้

นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างเขตเมืองและส่วนภูมิภาค ก็มีมากขึ้น โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครและปริมณฑลยังมีฐานเศรษฐกิจและอัตราการเจริญเติบโตที่รวดเร็วกว่าภาคอื่น ๆ กล่าวคือ มูลค่าของผลผลิตรวมของกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 42 ของผลผลิตรวมของทั้งประเทศในปี 2524 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 48 ของมูลค่าผลผลิตรวมของประเทศไทยในปี 2532 ขณะที่ภาคอื่น ๆ ส่วนใหญ่มีสัดส่วนลดลง เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือลดลงจากร้อยละ 14.7 เหลือร้อยละ 12.9 ภาคเหนือลดลงจากร้อยละ 13.5 เหลือร้อยละ 11.4 ภาคใต้ลดลงจากร้อยละ 10 เหลือร้อยละ 9.0 ของผลผลิตรวมของประเทศไทยในช่วงเดียวกัน

(2) การขาดแคลนบริการพื้นฐานในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 มีความรุนแรงมากขึ้น บริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจเกือบทุกประเภท เช่น ไฟฟ้า น้ำ ระบบการสื่อสาร คมนาคม

โครงข่ายถนนและท่าเรือ เป็นต้น มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว แม้ว่าจะได้มีการปรับแผนการลงทุนด้านบริการพื้นฐานในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 แล้วก็ตาม นอกจากนั้น การเพิ่มนบทบาทของภาคเอกชนให้เข้ามาร่วมลงทุนขยายบริการพื้นฐานยังไม่สามารถเริ่มดำเนินการได้มากนัก จึงทำให้บริการพื้นฐานเหล่านี้มีสภาพเป็น “คงขาด” ต่อการพัฒนาในปัจจุบัน และอนาคตอันใกล้ดังนี้

(3) ช่องว่างระหว่างการออมในประเทศไทยกับการลงทุนมีแนวโน้มสูงขึ้น ลิ้งแม้ว่าเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศไทยมีความมั่นคงพอสมควร แต่ในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ช่องว่างระหว่างการออมกับการลงทุนเริ่มสูงขึ้นมากอย่างน่าเป็นห่วง ดังจะเห็นได้จากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดสูงถึงประมาณร้อยละ 8.5 ของผลผลิตรวมในปี 2534 เนื่องจากมีการลงทุนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24 ใน 2530 เป็นร้อยละ 36.5 ของผลผลิตรวมในปี 2534 ในขณะเดียวกันสัดส่วนการออมต่อผลผลิตรวมของประเทศไทยเพิ่มขึ้นน้อยกว่า ก่อ จากร้อยละ 23.0 เป็นร้อยละ 28 ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน ปัญหานี้จะต้องติดตามอย่างใกล้ชิดและมีมาตรการแก้ไขที่ชัดเจน

(4) ปัญหาการปรับตัวของสังคมไทยให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมีมากขึ้น กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยจากเศรษฐกิจการเกษตรมาสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมเป็นเหตุให้สังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทมาสู่ความเป็นสังคมเมืองมากยิ่งขึ้น ทำให้วิถีชีวิตและความเป็นอยู่แบบไทยดั้งเดิมต้องปรับเปลี่ยนเป็นการดำเนินชีวิตในรูปแบบสมัยใหม่ อันมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่โดยส่วนรวม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมเมืองในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม แม้ว่าในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2524–2533 อัตราการก่ออาชญากรรมได้ลดลงจาก 185.5 คดีมาเป็น 154.5 คดีต่อประชากร 100,000 คน แต่แนวโน้มของการก่อคดีได้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่รุนแรง สะเทือนหวัณ และมีความซับซ้อนในรูปแบบต่าง ๆ หากขึ้น ในขณะเดียวกันปัญหายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญโดยสามารถจับกุมผู้กระทำผิด จำนวน 60,546 ราย ในปี 2532 สูงขึ้นจากจำนวน 21,730 ราย ในปี 2523 ลิ้ง 2.8 เท่า นอกจากนี้ปัญหาชุมชนแออัดและปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมในเมืองมีแนวโน้มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

(5) ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การที่เศรษฐกิจไทยเติบโตในระยะที่ผ่านมาในอัตราสูงมากทำให้มีการระดมทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะที่ดิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ ประมง และแร่ ไม่ใช่ในอัตราที่สูง อันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้นการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ผ่านมา

ก็เป็นสาเหตุสำคัญขึ้นมาเดิมให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากพื้นที่ป่าของประเทศไทยลดลงจาก 109.5 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 34 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศไทยในปี 2521 เหลือน้อยกว่า 90 ล้านไร่ หรือน้อยกว่าร้อยละ 28 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศไทยในปี 2532

นอกจากนี้ การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวรวมตลอดถึงการขยายตัวของประชากรในเมือง ได้ก่อให้เกิดปัญหามลพิษในด้านต่างๆ เช่น น้ำเน่า อากาศเสีย เสียงรบกวน กากของเสียและสารอันตราย ซึ่งเพิ่มปริมาณมากขึ้น อีกทั้งคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก เช่น แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีน รวมถึงคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเสื่อมโทรมและมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนซึ่งจะเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจต่อไปในอนาคต

(6) ระบบราชการปรับตัวไม่ทันและไม่สนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในขณะที่เศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบราชการยังไม่สามารถปรับตัวให้รับกับสถานการณ์ใหม่ได้อย่างทันเหตุการณ์ เนื่องจากมีข้อจำกัดทั้งในด้านกำลังคน กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ระบบการบริหารและโครงสร้างองค์กรของรัฐ ซึ่งจะต้องมีการปฏิรูประบบอยู่อีกมาก

ในด้านกำลังคน ปัจจุบันมีการโยกย้ายถ่ายเทกำลังคนจากภาคธุรกิจ หรือสมองไฟล์ไปสู่ภาคเอกชนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังคนในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากการค่าตอบแทนของภาคราชการยังต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับภาคเอกชน และลักษณะของค์กรของระบบราชการยังมีตำแหน่ง冗官 แต่ไม่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบไปยังส่วนภูมิภาค ทำให้ขาดโอกาสที่จะมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

ขณะเดียวกัน กฎหมาย และระเบียบข้อบังคับของระบบราชการที่มืออยู่ยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ระบบการบริหารและโครงสร้างองค์กรของรัฐยังรวมศูนย์อยู่ในส่วนกลาง ขาดการกระจายอำนาจหน้าที่รับผิดชอบไปยังส่วนภูมิภาค ท้องถิ่นและชนบทอย่างเพียงพอและเหมาะสม

4. สรุปผลการพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพ และฐานะการเงินการคลังของประเทศไทยดีขึ้น ซึ่งทำให้กันไทยโดยทั่วไปมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม แต่ในขณะเดียวกันการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราสูงที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดความไม่สงบดังที่กล่าวมาแล้วหลายประการ ซึ่ง

จะเป็นอุปสรรคและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนและมีคุณภาพในระยะยาวต่อไปได้ ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 จึงจำเป็นต้องกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้เป็นรากฐานสำหรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องยั่งยืนและมีความสมดุลต่อไป

ตารางแสดงสาระและการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-6

แผนพัฒนาฯ	สาระสำคัญของการพัฒนา	ผลการพัฒนา อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)
ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504-2509	เน้นเฉพาะการลงทุนในสิ่งก่อสร้างขั้นพื้นฐาน ในรูปของระบบคมนาคมและขนส่ง ระบบเขื่อนชลประทาน และพลังงานไฟฟ้า สาธารณูปการ ฯลฯ	8.0
ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2510-2514	เน้นหนักการลงทุนในสิ่งก่อสร้างขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเสริมสร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมทั้งกระจายการพัฒนาให้บังเกิดผลไปทั่วประเทศ	7.5
ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515-2519	เน้นการใช้ประโยชน์จากการพื้นฐานที่ดำเนินการไว้แล้วให้เกิดผลทางเศรษฐกิจกระจายออกไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง เน้นการพัฒนาสังคมในสาขาต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เช่น การศึกษา สาธารณสุข สาธารณูปการ ตลอดจนการกำหนดนโยบายประชากรแห่งประเทศไทยเป็นครั้งแรก	6.2
ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520-2524	เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งขยายการผลิตสาขางานที่มีความสามารถในการส่งออกและการกระจายรายได้ตลอดจนมีการมีงานทำในภูมิภาค เน้นการบูรณะและปรับปรุงการบริหารทรัพยากรหลักของชาติเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนส่วนใหญ่	7.0

แผนพัฒนาฯ	สาระสำคัญของการพัฒนา	ผลการพัฒนา อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)
ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529	เน้นการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงินของประเทศไทยเป็นพิเศษ เน้นความสมดุลในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งการกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาค เน้นการแก้ปัญหาความยากจนในชนบทล้าหลัง ซึ่งยังไม่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนา	4.4
ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534	เน้นเรื่องคุณภาพเพื่อรองรับภาระการเริ่มจำกัด จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทุกชนิดที่มีอยู่อย่างมีคุณภาพ เน้นการออกสูตรตลาดโลก แข่งขันทางการค้าในตลาดโลกอย่างจริงจังมากขึ้น เน้นการทำงานแบบผนึกกำลัง เป็นระบบแผนงานซึ่งแต่ละแผนงานต้องเน้นการทำงานร่วมกันของหลายกระทรวง ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน เน้นความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยตระหนักรู้ว่าเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความเกื้อกูลซึ่งกันและกัน	10.5 (ระยะครึ่งทางของแผน)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ “ผลของแผนฯ ฉบับที่ 1-6” พ.ศ. 2534

9. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) เป็นแผน 5 ปี มุ่งให้ความสมดุลระหว่างการพัฒนาใน “เชิงปริมาณ คุณภาพ และความเป็นธรรมในสังคม” ทั้ง 3 มิติควบคู่กันไป โดยที่จะต้องรักษาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องไปได้ในระดับหนึ่งอย่างมีเสถียรภาพ จะต้องหันมาเน้นการกระจายรายได้ และการรักษาคุณภาพชีวิตของสังคมไทยเป็นพิเศษ คือ เป็นการพัฒนาในเชิงคุณภาพมากขึ้น ซึ่งรัฐบาลจะต้องเน้นวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ดังต่อไปนี้

(1) รักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพ

(2) กระจายรายได้และกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคให้มากยิ่งขึ้น

(3) การพัฒนาคุณภาพชีวิต รักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ก. เป้าหมาย เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักทั้ง 3 ประการข้างต้น จึงเห็นสมควรกำหนดเป้าหมายทางด้านเศรษฐกิจหลัก ๆ ในเชิงปริมาณดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

(1) กำหนดเป้าหมายเศรษฐกิจส่วนรวม ให้ขยายตัวได้โดยเฉลี่ยร้อยละ 9 ต่อปี

(2) กำหนดเป้าหมายรายได้ตัวเฉลี่ยต่อหัว ให้เพิ่มเป็น 75,000 บาท ในปี สุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 7.6 ต่อปี ในราคากองที่

(3) กำหนดเป้าหมายภาคการเกษตร ให้ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.7 ต่อปี

(4) กำหนดเป้าหมายภาคอุตสาหกรรม ให้ขยายตัวร้อยละ 9.3 ต่อปี

(5) กำหนดเป้าหมายมูลค่าการส่งออก ให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 17 ต่อปี หรือ ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี (ถ้าเศรษฐกิจโลกขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 3.0 ต่อปี)

2. เป้าหมายการเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

(1) กำหนดเป้าหมายเงินเฟ้อ ไม่ให้เกินร้อยละ 5.5 ต่อปี

(2) กำหนดเป้าหมายการขาดดุลการค้า โดยเฉลี่ยไม่ให้เกินร้อยละ 7 ของ ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ

(3) กำหนดเป้าหมายให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเข้าสู่ดุลในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 และการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 โดยเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 2

3. เป้าหมายการกระจายรายได้

(1) กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการกระจายรายได้สู่เกษตรกรยากจน ลูกจ้างแรงงานเกษตร กลุ่มประกอบอาชีพส่วนตัวขนาดเล็กในเมือง และลูกจ้างผู้มีรายได้น้อยที่รัฐบาลจะต้องช่วยพัฒนาอย่างเป็นพิเศษ

(2) ลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ ของประชากรระหว่างภาคต่าง ๆ ระหว่าง กลุ่มอาชีพ

(3) กระจายการถือครองทรัพย์สิน โดยเฉพาะที่ดินให้แก่เกษตรกร และจัดทำที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย

4. เป้าหมายด้านการยกระดับคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

(1) ลดอัตราเพิ่มประชากรให้เหลือร้อยละ 1.2 ในปี 2539

(2) เพิ่มอัตราการเรียนต่อเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษา จากร้อยละ 45 ของจำนวนผู้จบชั้นประถมศึกษา เป็นร้อยละ 60 ในปีสุดท้ายของแผน 7

(3) ลดปริมาณมลพิษ ทางน้ำ ทางอากาศ กากของเสีย สารเป็นพิษ ตลอดจนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะกำหนดเป้าหมายที่จะลดซัลเฟอร์ได-ออกไซด์ การบันนมอนอกไซด์ ในโทรศัพท์ออกไซด์ และสารตะกั่วในน้ำมันเชื้อเพลิง

ข. นโยบาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดแนวโน้มนโยบายไว้ ดังต่อไปนี้

1. มุ่ง “การขยายและกระจาย” โครงสร้างการผลิตและการค้าของไทยสืบต่อไป โดยการเพิ่มผลผลิตและยกระดับคุณภาพสินค้าไทยให้สูงขึ้น ซึ่งจะต้องอาศัยแรงงานน้อยลง แต่เป็นแรงงานที่ศักยภาพสูง และใช้เทคโนโลยีเข้ามาเสริมการเพิ่มผลผลิตมากขึ้นกว่าที่ดำเนินการมา

2. ปรับนโยบายการเงิน การคลัง ให้มีลักษณะ “ผ่อนคลาย” ข้อจำกัดต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับโครงสร้างการผลิต การลงทุน การค้า ของไทยให้สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติให้ได้ โดยลดการปักป้องอุตสาหกรรมไทย เพื่อกระตุ้นให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตและการแข่งขันให้ได้

3. มุ่งนโยบาย “เปิดเศรษฐกิจไทยให้กว้างและเข้าสู่ระบบนานาชาติ” มาจากทั้งการเร่งกระจายการส่งออกและเปิดตลาดให้ไทยให้มีการนำเข้าเสริมภาคอุตสาหกรรม ตลอดทั้งการผ่อนคลายระบบการเงินและปริมาณเงินตราให้ไทยได้มีโอกาสเป็นศูนย์เศรษฐกิจ การค้า การเงิน และการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ในทศวรรษหน้าให้ได้

4. มุ่งนโยบายเสริมสร้างบรรยากาศเศรษฐกิจที่มี “การแข่งขัน” มาจาก โดยลดการผูกขาดและการปักป้องตลาดให้ไทยให้น้อยลง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต ตลอดทั้งการยกระดับคุณภาพสินค้าและบริการพื้นฐานของไทยให้เข้ามาตรฐานสากลที่สามารถแข่งขันระดับนานาชาติได้ ซึ่งภาคเอกชนไทยจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีระดับสูงขึ้นมาประกอบการเพิ่มผลผลิตอย่างจริงจัง ภายใต้สภาพ “การแข่งขัน” ทางเศรษฐกิจที่จะเข้ามากขึ้นในทศวรรษหน้านี้

5. เพิ่มบทบาทของ “ภาคเอกชน” ให้มาร่วมลงทุนขยายธุรกิจการพื้นฐานและการพัฒนาการศึกษา ทั้งทางด้านการผลิตและฝึกอบรมกำลังคนและแรงงานไทยรวมถึงกระตุ้นให้

ภาคเอกชนให้หันมาทำการวิจัยและพัฒนาใช้เทคโนโลยีใหม่การถ่ายทอดเจ้าสัวงการผลิตให้มากขึ้น

6. มุ่งนโยบายที่จะรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจของไทยต่อเนื่องไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การควบคุมอัตราเงินเฟ้อให้ลดลง และควบคุมระดับการขาดดุลการค้าและบัญชีเดินสะพัด การก่อหนี้กับต่างประเทศ ให้อยู่ในระดับที่จะไม่นับหนักจนเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุนต่อไป

7. มุ่งปฏิรูป “องค์กร” และ “เครือข่ายการประสานงาน” ระหว่างภาครัฐกับเอกชน และภายในภาครัฐบาลด้วยกันเอง และปรับปรุงตัวบทกฎหมายและระเบียบการต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจที่มีลักษณะผ่อนคลายและเปิดกว้างสู่นานาชาติมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนงานและโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐบาล และเอกชน ให้เกิดประสิทธิผลและไม่ประสบความล่าช้าอย่างปัจจุบัน

8. มุ่งนโยบายแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและที่จะก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่อชุมชน ซึ่งเป็นต้นทุนของสังคมส่วนรวมที่ต้องเสียให้ โดยเฉพาะในพื้นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม หนาแน่น และแหล่งผลิตที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง โดยให้มีการลงทุนกำจัดน้ำเสีย ลดพิษทางอากาศ และการของเสีย และโครงการลงทุนที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 จะเป็นแผนที่ให้ความสมดุลแก่การพัฒนาในทุก ๆ ด้าน กล่าวคือ จะรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไว้ในอัตราที่เหมาะสมและมีเสถียรภาพ ควบคู่ไปกับการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมสู่ประชาชน ส่วนใหญ่ของประเทศไทยเดียว ก็จะมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถที่จะช่วยตัวเองได้มากยิ่งขึ้น และพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้มีให้เสื่อมโทรมลงไป

เป็นที่คาดหมายว่าด้วยแนวทางต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ตลอดจนการมีแผนปฏิบัติการที่เหมาะสม จะทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ และจะทำให้ประเทศไทยในอีก 5 ปีข้างหน้า เป็นประเทศที่ก้าวออกสู่ระดับนานาชาติมากขึ้นประชารัฐส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตและรายได้ที่ดีขึ้น มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชนบทมากขึ้น ควบคู่ไปกับการสร้างรากฐานให้แข็งแกร่ง ศึกษาและอบรมอันดีงาม ส่วนในด้านการของการพัฒนาประเทศนั้น ภาคเอกชนจะเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ภาครัฐจะต้องมีการปรับตัว โดยลดบทบาทในการกำกับดูแลหรือลงมือพัฒนาเองมาเป็นผู้ประสานงานการพัฒนากับภาคเอกชนอย่างเหมาะสมต่อไป

เป้าหมายหลักการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7

(2535-2539)

	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (2530-2534)	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (2535-2539)
1. การขยายตัวทางเศรษฐกิจ (% ต่อปีในราคากลางที่)	10.5	8.2
1.1 ภาคเกษตร	3.4	3.4
1.2 ภาคอุตสาหกรรม	12.1	8.6
- อุตสาหกรรม	13.7	9.5
- การค้าสร้าง	18.7	8.9
- บริการและอื่นๆ	11.0	8.1
2. รายได้รัฐเฉลี่ยต่อหัว (บาท/ปี)*	41,000	71,000
3. การใช้จ่าย (% ต่อปีในราคากลางที่)		
3.1 ภาคเอกชน		
- การบริโภค	9.1	5.7
- การลงทุน	26.0	8.8
3.2 ภาครัฐบาล		
- การบริโภค	2.0	3.3
- การลงทุน	6.5	8.5
4. การส่งออกสินค้ามูลค่าเฉลี่ย (1,000 ล้านบาท)	496.0	1,063.0
5. การนำเข้าสินค้า มูลค่าเฉลี่ย (1,000 ล้านบาท)	664.3	1,358.0
6. ดุลการค้า		
6.1 มูลค่าเฉลี่ย (1,000 ล้านบาท)	(168.0)	(313.0)
6.2 ดุลการค้า/ผลผลิตรวม (%)	(8.4)	(9.4)
7. รายได้จากการท่องเที่ยว		
7.1 มูลค่าเฉลี่ย (1,000 ล้านบาท)	91.5	185.0
7.2 อัตราเพิ่มเฉลี่ย (%)	27.5	13.3
8. ดุลบัญชีเดินสะพัด		
8.1 มูลค่าเฉลี่ย (1,000 ล้านบาท)	(99.0)	(170.3)
8.2 คุณภาพบัญชีเดินสะพัด/ผลผลิตรวม (%)	(4.9)	(5.2)
9. อัตราเงินเฟ้อ (%)	4.7	5.6
10. การผลิตสิ่งงานเชิงพาณิชย์ (พันบาทเรือน้ำมันดิบ/วัน)*	280.0	410.0
11. สัดส่วนการพึ่งพาสิ่งงานจากต่างประเทศ (%)*	60.0	ไม่เกิน 60
12. สัดส่วนเดินทางโดยเครื่องบินต่อประชากร 100 คน*	3.6	10.0
13. จำนวนประชากร (ล้านคน)*	56.9	61.0
อัตราการเพิ่มประชากร (%)	1.4	1.2
14. อัตราการเข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (%)	46.2**	ไม่ต่ำกว่า 73
15. การมีงานทำ รวม (ล้านคน)*	32.0	34.9
สัดส่วนการร่วมงานต่อแรงงานรวม (%)	0.6	0.5
16. สัดส่วนประชากรที่อยู่ต่ำกว่าขั้นดความยากจน (%)	23.7***	น้อยกว่า 20
17. พื้นที่ป่าไม้ (% ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศไทย)	28****	25
18. จำนวนราษฎรที่เกิดจากภัยธรรมชาติ ประจำปี 2533 ตั้งแต่		
- สาธารณูปโภคเสียหาย (ล้านบาท)	1,030	300
- ก้าชคิรน์อนุมอนอิชีร์ก้ากานยนต์ (พันตัน)	950	750
- ก้าชชลไฟอร์ไดออกกี้ต์ (พันตัน)	840	860

* ตัวเลขปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ (2534 และ 2539 สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 และ 7 ตามลำดับ)

** ปี 2532/33 *** ปี 2531 **** ปี 2532

บทสรุป

ประเทศไทยได้เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจแผนแรก เมื่อ พ.ศ. 2504 เป็นแผน 6 ปี (พ.ศ. 2504-2509) ถัดจากนั้นก็มีแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2, 3, 4 และในปัจจุบันรัฐบาลกำลังใช้แผนพัฒนา ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

ก. ความหมายของการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ “การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development Plan)” เป็นบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษรและเจตนาอันแน่วแน่ของรัฐบาล ในการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย แผนการดำเนินงาน และหน่วยงาน ที่จะรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ไว้เป็นระเบียบแบบแผน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รัฐบาลจำเป็นต้องนักกิจเจตนาและนโยบายไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจก็ เพราะการดำเนินงาน ตามแผนส่วนมากมีระยะเวลา เช่น แผน 3 ปี แผน 5 ปี เป็นต้น เมื่อเป็นระยะเวลา จึงต้องบันทึกไว้ เป็นหลักฐาน และให้เป็นแนวทางของภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่จะร่วมกันปฏิบัติตามแผน ตามปกติจะกำหนดเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจไว้อย่างชัดแจ้งพร้อมทั้งกำหนดแนวทาง และนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เช่น จะใชเงินทุนเพื่อพัฒนาทางภาครัฐบาลหรือ ภาคเอกชนเท่าใด และมีลำดับความจำเป็นก่อนหลังอย่างไร

1. เป้าหมายในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ประเทศไทยต่าง ๆ ส่วนมากมักจะวางเป้าหมาย ในการพัฒนาเศรษฐกิจไว้คล้ายคลึงกันในสาระสำคัญ 6 ประการด้วยกัน คือ

- (ก) เพื่อทำให้รายได้ประชาชาติสูงขึ้น
- (ข) เพื่อทำให้การมีงานทำอยู่ในระดับสูง
- (ค) เพื่อให้ดุลการซื้อขายเงินสมดุล
- (ง) เพื่อสร้างและรักษาเสถียรภาพระดับราคาน้ำมันค้าทั่วไป
- (จ) เพื่อให้มีการแจกแจงรายได้อย่างเสมอภาค
- (ฉ) เพื่อให้ความเรียบของท้องถิ่นต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันมากเกินไป

นอกเหนือจากเป้าหมายใหญ่ 6 ข้อดังกล่าวแล้ว บางประเทศอาจมีเป้าหมายพิเศษที่ แตกต่างไปจากประเทศอื่น ๆ ได้ เช่นประเทศไทยยังต้องการให้บรรลุเป้าหมายข้อ 1-5 และอีก ข้อหนึ่งคือต้องการเพิ่มชนิดของสินค้าที่ผลิต (diversify the economy) เพื่อให้รายได้ของประเทศไทย มีเสถียรภาพ ประเทศฝรั่งเศสก็ออกหนี้จากเป้าหมายข้อ 1-6 แล้วยังตั้งเป้าหมายว่าจะทำการ เพิ่มผลผลิตเพื่อช่วยเหลือประเทศด้วยพัฒนา ประเทศญี่ปุ่นนอกจากเป้าหมายข้อ 1-6 ข้างบน

แล้ว ยังมีเป้าหมายที่จะพึ่งตนเองในทางเศรษฐกิจ (economic self-support) อีกด้วย มาเลเซีย วางแผนเป้าหมายไว้ตามข้อ 1-3, 5-6 และมีเป้าหมายพิเศษ 2 ข้อคือ พยายามเพิ่มการผลิตสินค้า ให้มากขึ้น ปรับปรุงและขยายบริการทางด้านสังคม

สรุปแล้วเป้าหมายของประเทศนั้น ๆ จะมีความเหมือนกันในข้อใหญ่ใจความนอกเหนือ จากนั้น แต่ละประเทศอาจมีเป้าหมายพิเศษอันแตกต่างไปจากประเทศอื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหา ของประเทศนั้น ๆ โดยเฉพาะ หรือขึ้นอยู่กับทรัพยากรดูร้อนนโยบายของรัฐบาลประเทศนั้น ๆ

บ. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการวางแผนพัฒนา ในอดีต นักเศรษฐศาสตร์มี ความเชื่อว่า รัฐบาลควรรับบทบาทแทนน้อย และมีความเชื่อในเรื่องของกลไกตลาดหรือกลไก ราคาว่าจะเป็นเสมอเมื่อมองไม่เห็นที่คอยประกันให้ระบบเศรษฐกิจสามารถจัดสรร ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้เสมอ แต่ตามสภาพความเป็นจริงหากเป็น เช่นนั้นไม่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องวางแผนพัฒนาขึ้น ด้วยเหตุผลหลายประการ กล่าวคือ

1. ตลาดในประเทศต้องพัฒนา มักเป็นตลาดที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากมีการผูกขาด และมีการบิดเบือนราคาเกิดขึ้น เมื่อใดก็ตาม ที่ตลาดเกิดความไม่สมบูรณ์ ข้ออ้างเกี่ยวกับการ จัดสรรทรัพยากรว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดก็ไม่สามารถใช้ได้

2. กลไกตลาดยังอาจมีความล้มเหลว ในการดำเนินงานบางเรื่องได้อีก โดยมี กิจกรรมทางเศรษฐกิจบางประเภทที่อาศัยกลไกราคากำไรไม่ได้เท่าที่ควร เช่น สินค้าสาธารณะ (public goods) และสินค้าเกี่ยวกับคุณธรรม (merit goods)

3. กลไกตลาด ใช้ได้ในกรณีการจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพจากปัจจัย การผลิตที่กำหนดให้จำนวนหนึ่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งมุ่งเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ไม่ใช่มุ่งที่จะปรับปรุงคุณภาพของชีวิตมนุษย์ให้ดีขึ้น ด้วยการจัดปัญหา ความยากจนและการว่างงานและการกระจายรายได้ แต่จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ในปัจจุบันก็ต้องการทั้งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการปรับปรุงคุณภาพของชีวิต มนุษย์ด้วย

4. กลไกตลาดจะใช้ได้ในกรณีที่ แต่ละหน่วยอยู่ในระบบเศรษฐกิจมีอยู่เป็น จำนวนมาก และเป็นอิสระต่อกัน แต่อย่างไรก็ได้ ผลการตัดสินใจของหน่วยอยู่อาจนำไปสู่ ผลที่ไม่พึงประสงค์ของส่วนรวมก็ได้ คือหากขาดแผนหลักที่จะนำไปสู่การประสานงาน อาจ ทำให้เกิดกรณีต่างคนต่างทำ เช่น หน่วยหนึ่งสร้างถนน อีกหน่วยงานวางแผนท่อ ท่อระบายน้ำ และอีกหน่วยหนึ่งวางแผนสายโทรศัพท์ในถนนสายเดียวกัน แต่ทำคลาดครั้ง ทำให้ต้องซุดถนน

และกลับบ่อยครั้ง ทำให้สังคมโดยส่วนรวมต้องเสียค่าใช้จ่ายที่แพงขึ้น ความจำเป็นทางด้านการประสานการลงทุนจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ต้องมีการวางแผนพัฒนาขึ้น

5. ความจำเป็นที่จะต้องมีแผนพัฒนา ก็อาจสืบเนื่องมาจากความต้องการที่จะแสดงงานในรูปของโครงการและแผนงานของหน่วยต่าง ๆ มีมากเกินกว่าจำนวนทรัพยากรที่มีอยู่และที่สามารถจัดหามาได้ จึงจำเป็นต้องมีแผนเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนา เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและตรงกับแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้

6. ความจำเป็นที่จะต้องมีแผนพัฒนา ยังอาจมีจุดเริ่มต้นจากภายนอกประเทศก็ได้ โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินกู้และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ ตามทัศนะนี้ ความต้องการเงินกู้และความช่วยเหลือจากต่างประเทศจะเป็นที่มาของความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนา

ค. ประเภทของการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ การวางแผนพัฒนามักจะแบ่งออกตามระยะเวลาของแผนได้ 2 ประเภท คือ

1. แผนระยะยาว (Perspective plan) หมายถึงการวางแผนในระยะเวลาเกินกว่า 5 ปี แผนระยะยาวเป็นการวางแผนของวิถีทางแห่งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยระบุถึงมูลค่าของรายการสำคัญ ๆ ต่าง ๆ อย่างกว้าง ๆ เป็นการวางแผนปัจจัยของผลผลิตรวม และผลผลิตของสาขาวิชาการผลิตต่าง ๆ จะมีการประเมินการใช้จ่ายเป็นส่วนรวมทางภาครัฐบาล และภาคเอกชนทั้งในด้านการบริโภคและการลงทุน ตลอดจนการส่งออกและการนำเข้าสินค้าและบริการต่าง ๆ แผนระยะยาวจะเป็นกรอบหลักหรือแผนแม่บทสำหรับแผนระยะกลาง

2. แผนระยะกลางหรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (Mediumterm or development plan) หมายถึงการวางแผนในระยะ 4–6 ปี แผนนี้จะได้มาจากกรอบของแผนระยะยาว ส่วนใหญ่มักจะเป็นแผน 5 ปี

3. แผนประจำปี (Annual plan) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้การดำเนินการและผลที่ได้รับผิดจากที่คาดคิดไว้ในแผน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงแผนซึ่งจะทำขึ้นประจำปี แผนที่ทำขึ้นนี้เรียกว่าแผนประจำปี หรือแผนขั้นปฏิบัติการ (Operation plan) แผนนี้มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด และเป็นมูลฐานอันสำคัญยิ่งในการจัดทำงบประมาณประจำปี

๔. ระดับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ใน การวางแผนพัฒนานั้นจะต้องมีกรรมรวมทั้งประเทศทุกระดับซึ่งมีการแบ่งคร่าว ๆ ได้ ๓ ระดับดังนี้

1. การวางแผนส่วนรวมหรือ宏观 (aggregative planning) หมายถึงการวางแผนโดยส่วนรวมของประเทศว่าในปีหนึ่งจะให้รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มขึ้นเท่าใด และในการที่จะให้รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มขึ้นดังกล่าว จะต้องลงทุนเท่าใด เพื่อที่จะให้มีเงินลงทุนตามที่ต้องการ ประเทศจะต้องมีการออมเท่าใดเงินที่จะใช้ในการลงทุนจะได้มาจาก การออมในประเทศหรือ การกู้ยืมต่างประเทศเท่าใด รวมทั้งรัฐบาลมีนโยบายในประเทศและต่างประเทศอย่างไร

2. การวางแผนภาค (sectoral planning) หมายถึงการวางแผนของแต่ละภาคเศรษฐกิจ ว่าแต่ละภาคควรจะดำเนินการอย่างไร จะมีการลงทุนเท่าใด ประเภทไหนบ้าง โดยยึดแผนมหาภาคเป็นหลัก

3. การวางแผนโครงการ (project planning) เป็นเรื่องของการกำหนดและคัดเลือก โครงการพัฒนาที่สอดคล้องกับการวางแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ขั้นต้น และเมื่อคัดเลือกโครงการ ได้แล้ว ก็จะมีการศึกษาวิเคราะห์และประเมินโครงการ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ การร่วมโครงการ และการบริหารโครงการ

แต่ถ้าจะแบ่งกันโดยละเอียดแล้วจะมีการวางแผนถึง ๖ ระดับคือ

- (1) การวางแผนส่วนรวมหรือ宏观
- (2) การวางแผนสาขา
- (3) การวางแผนระหว่างภูมิภาค
- (4) การวางแผนจังหวัด
- (5) การวางแผนท้องถิ่น
- (6) การวางแผนโครงการ

๕. การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศไทย ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๔ จนถึงปัจจุบันนี้ ได้มีแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรวม ๗ ฉบับ คือ

- (1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ ๑ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะแรก พ.ศ. ๒๕๐๔–๒๕๐๖ และระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๐๗–๒๕๐๙ รวมระยะเวลา ๖ ปี
- (2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๐–๒๕๑๔ รวมระยะเวลา ๕ ปี

(3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515–2519 รวมระยะเวลา 5 ปี

(4) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520–2524 รวมระยะเวลา 5 ปี

(5) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525–2529 รวมระยะเวลา 5 ปี

(6) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530–2534 รวมระยะเวลา 5 ปี

(7) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535–2539 รวมระยะเวลา 5 ปี

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ตั้งแต่แผนฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 4 เป็นการพัฒนาแบบยึดรายได้เป็นสำคัญ (Income approach) โดยเน้นความเจริญเติบโตหรือการเพิ่มผลผลิตและรายได้ประชาชาติเป็นสำคัญ แต่แผนฉบับที่ 5 และ 6 เป็นการประเมินประสานแนวคิดแบบยึดรายได้เป็นสำคัญ (Income approach) และยึดแบบความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ เป็นสำคัญ (basic needs approach) เข้าด้วยกัน กล่าวคือ มุ่งพัฒนาทั้งด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและพยายามทำให้คุณภาพของมนุษย์ดีขึ้นโดยมีแผนพัฒนาชนบทยากจนเข้ามาเก็บปัญหานี้ด้วย

ฉ. สรุปผลการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพ และฐานะการเงินการคลังของประเทศดีขึ้น ซึ่งทำให้คนไทยโดยทั่วไปมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม แต่ในขณะเดียวกันการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราสูงที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดความไม่สมดุลดังที่กล่าวมาแล้วหลายประการ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศที่ยังยืนและมีคุณภาพในระยะยาวต่อไป ได้ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 จึงจำเป็นต้องกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้เป็นภารกิจสำคัญในการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องยังยืน และมีความสมดุลต่อไป

ช. วัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ผลการทบทวนประเด็นการพัฒนาที่ผ่านมาพบว่าการพัฒนาประเทศในช่วงแผนฯ 7 จำเป็นจะต้องให้มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาในเชิงปริมาณ คุณภาพ และความเป็นธรรมในสังคม ควบคู่กันไปเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน ดังนั้น จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ไว้ 3 ประการ ดังนี้

- (1) รักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อให้การเจริญเติบโตเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพ
- (2) การกระจายรายได้และกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและชนบท ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
- (3) เร่งรัดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในลักษณะที่มีคุณภาพและยั่งยืนดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงจำเป็นที่จะต้องให้น้ำหนักความสำคัญอย่างเท่าเทียมกันต่อการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาประเทศทั้ง 3 ด้าน

แบบฝึกหัดท้ายบท

1. เพราะเหตุใดประเทศไทยต่าง ๆ จึงต้องมีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ อธิบาย
2. การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศไทยสังคมนิยมกับประเทศไทยทุนนิยมเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร อธิบาย
3. จงสรุปการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศไทย ฉบับที่ 1 จนถึงฉบับที่ 4
4. การพัฒนาเศรษฐกิจตามแผนพัฒนา ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 5 ก่อเกิดปัญหาอย่างไรบ้าง อธิบาย
5. จงอธิบายเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและแผนพัฒนา ฉบับที่ 6
6. ประเทศไทยมีการพัฒนาชนบทอย่างไร เพราะเหตุใดจึงต้องมีการพัฒนาชนบท

หนังสืออ่านประกอบ

สุรักษ์ บุนนาค และวันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. **เศรษฐศาสตร์เมืองด้น (มหาภาค)**. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช, 2528. บทที่ 14

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผลการพัฒนาตามแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๊ (พ.ศ. 2525-2529). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
สำนักเลขานุการคณะรัฐมนตรี, 2530.

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม. **แผนพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๖**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบรัฐมนตรี,
2530.

Heilbroner; Robert L. **Understanding Macroeconomics**. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1985.

Lipsey, Richard G. and Steiner, Peter O. **Economics**. New York : Harper & Row, Publishers, 1981.

McConnell, Campbell R. **Economics : Principles, Problems, and Policies**. New York : McCraw-Hill Book Company, 1985.

Samuelson, Paul A. **Economics**. New York : McGraw-Hill Book Company, 1985.